

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL.

Nr. Indult: Kedden, Augustus' 13-dikán, 1853. 13.

N A G Y B R I T A N N I A.

London Jul. 26-kán. A' Tóriek a' Ministereket elnyomták az Egyházi Reformbillnek egy pontjánál, a' min annyival inkább lehet tsudálkozni, mivel egy nem kevésbé fontos pontnál, melly a' Püspökök száma kevesítését, és a' fennálló 22 Érsekség, és Püspökség 12 re lett olvadását tárgyazza, a' Miniszterek győztek. Az a' pont, mellynél a' Miniszterek meggyőzettek, következő: a' jelen bill által formált Egyházi Commissionak jussa légyen azon templomoknak jövedelmeit, mellyekben 3 esztendő alatt, f. e. Februarius előtt Protestáns Isteni tisztelet nem tartatott, behúzni, 's azt a' Commissio által rendelendő tzélra fordítani. A' Commissionak tzéljai leginkább ezek lehetnek: a' fennálló templomoknak, és papiházaknak megtartása, új templomoknak, és papiházaknak építése, a' hol szükséges. Eddig ez a' lakosoknak közköltegeken történt minden vallásra való tekintet nélkül, és az keserítette leginkább a' Catholicusokat, hogy az Egyházak építésébe, mellyek az Unió kezdete óta 700-ról 1400 ra szaporodtak, ő nekik is kellett részt venniük. De békételenségeket leginkább az nevelte, hogy, a' mi gyakran megtörtént, néhol nem is használták a' templomot, úgy, hogy mind a' papház, mind a' templom üres maradt, noha pap mindég volt, a' ki a' jövedelmet, akárhol lakott légyen is, elköltötte. Azomban, bár melly tsekély

sok Egyházaknál a' Protestansok száma, és bár melly ritkán szolgáltatott légyen Isteni tisztelet, még is tsak 66 Egyház van, melly az említett pontot sínli: és miután még azt is meg lehet bizonyítani, hogy sok helyen a' pap nem maga jó szántából távozott el, hanem az insurgens Cath. parasztok üldözéseik következésében, és továbbá, hogy a' Commiszsiók jobbnaira Püspökökből, és Püspökök által választott személyekből állanak, kik még a' mellett a' Kormánytól ki nem zárattathatnak, valóban nem lehetett attól tartani, hogy azokat az Egyházi fundusokat keményen fogják. Gróf Grey annyira alább hagyott, hogy megengedte, melly szerint minden előforduló egyes esetenél a' Püspöknek, kinek kerületjében olyan Egyház találtatik, az elhatározásnál szava, és helye legyen a' Commissionában. De még avval sem lévén megelégedve, a' Canterburyi Érsek azt adta hozzá, hogy a' Commissio köteles légyen az Egyháznak zár alá tett jövedelmét behúzni, 's abból új templomot, 's papi házat építeni. — A' többség a' Miniszterek ellen nem nagy vólt ugyan, úgymint 84, 82 ellen, de hijában, tsak többség maradt az. Gr. Grey fel is hagyott mindjárt a' további tanátskozásokkal a' bill felett, és ha tsak ez a' határozat fel nem forgattatik, akkor valóban a' Minisztereknek nem marad egyéb választások, mint, — hogy hivataljokról lemondjanak.

Az Alsó Háznak Jul. 26-kán tartott Ülésében O'Connell Ur azon volt, hogy jövő hetfőre a' Timesnek kiadója, és tulajdonosai, a' Ház elibe idéztesse, 's a' Privilegium megsértése miatt kérdés alá vonattassanak. Hume Ur támogatta a' javallatot, nem mint monda, a' valló Ur által előhozott okokból, hanem hogy az a' kérdés, miképpen kelljen ezentúl a' Ház vitatásait közrebotsítani, megfejtessék. Megengedi ő ugyan, hogy ha a' Publicumot érdekelhető tárgy vétetik tanátskozás alá, az, a' mennyire lehet, pontosan, és bőven közöltetik is a' Publicummal, de még is sok történik ebben a' Házban, a' minek közrebotsítása kívánatos volna, de mind a' melletta' 4 fal között marad. Ez ötlet arról a' szükségről győzi meg, hogy hivatalos tudósítót kellene rendelni, hogy az Ország az igazságtól félre ne vezetessék. A' Sajtónak nagy befolyása van a' közvéleményre, és méltán is; de ő azt hiszi, hogy a' tudósítóknak nem szabad ügyviszsa-élni jussokkal, hogy valamelyik Parlamentalis tagnak beszédjét teszések szerint ki hagyják. A' jelen eset az igaz, éppen a' most mondottat valószínűsíti: de az ő vélekedése szerint, még is jobban tselekedett volna a' tisztelt tag, ha az egész dolgot abban hagyta volna. O'Reilly Ur a' Javallót felszólította, venné vissza indítványát. A' panasz abban áll, hogy a' tisztelt tagnak beszédje nem nyomtattatott ki egészen, és egyszersmind azt állítja, hogy kötelessége a' Tudósítónak, mind a' Ház, mind a' Publicum éránt, az igazságot híven előadni: de hát valjon mondhatja e' a' tisztelt tag, hogy ő mentt legyen hasonló hibától? mondja szembe, nem írt e' leveleket? — — (zaj) Itt a' rendes Szónok, szavába vágott a' beszélőnek, 's rendre szólította, a' mire a' beszélő engemet kérvén, avval végezte

beszédjét, hogy mi után O'Connell Ur beszédjének közre nem botsátása által, a' Ház Privilegiuma meg nem sértett, az indítvány ellen adja szavát. Fergusson Ur azt mondta, hogy mivel bizonyos typographusok elhatározták, egy Követnek beszédjét közre nem botsítani, tehát ezt az esetet nem lehet abba hagyni. Mindenek előtt azt kell megjegyeznie, hogy a' Parlamentalis vitatások egyébiránt annak rendje szerint, híven, és tsudálatos pontossággal közöltetnek. A' sajtó nem ismételtetik, 's tsak a' nevezetesebb, és közérdekű dolgokat veszi ki: meg engedi ő, hogy sok kérdések elmellőztetnek, de az indító Ur e' miatt nem panaszkodik, 's azt sem hányja szemekre a' tudósítóknak, hogy a' Házban tartott beszédek nem közlik mindenkor a' maga kiterjedésében. El nem kell felejtetni, hogy a' tisztelt tagok rendkívül rossz bírái tulajdon beszédjeiknek, 's ha ezeket mindenkor az Ujságban reménylik olvashatni, nagyon megtsalatoznak. (halljuk, és katzaj) Azomban a' Times által közrebotsított nyilatkozatást a' Ház abba nem hagyhatja. Itt a' kérdés nem a' Sajtó, és O'Connell Ur között, hanem a' sajtó, és az Angoly Nemzet között forog fenn. (halljuk, halljuk!) Mert valjon meglehet e' engedni a' tudósítóknak azt a' nyilatkozatást, hogy; mivel egy tagnak nyilatkozatásai által, már azok akár rágalmozások légyenek, akár nem, — magokat személyesen megsértette lenni érzik, annál fogva ezentúl annak a' tagnak beszédjeit mindenkor elmellőzik: ezt nem lehet szó nélkül hagyni, — és e' miatt támogatja az indítványt, nem pedig valamely beszéd részének kihagyása miatt. Lord Althorp azt mondta, hogy ő még tegnap javallá az indítványnak elmellőzését, de egyszersmind hozzá tette, hogy szükséges lé-

gyen a' vitatásokat, a' mennyire tsak lehet részre hajlás nélkül közleni. Sajnálja, hogy a' tisztelt tag, nehézségének elhárítása végett olyan útat választott, melly a' Házat tsiklandós helyheztesbe hozza: azomban, ha már egyszer megtörtént, az indítványt lehetetlen félre vetni, ha egyébberánt a' Ház, tulajdon privilegiumait tekintetbe akarja venni. Erre az O'Connell Ur javallatjáról való tanátskozás, minden szavazás nélkül elfogadtatott.

Az annyiszor említett Egyházi Reformbillnek tzélja, és fő pontjai ezek: először a' Catholicusok gyűlölségeket elhárítani, mellyel viseltetnek a' Státus Egyház eránt: ez meg történik az Egyházi adó eltörlése által: azomban ez az adó a' Protestans templomok szükségére, és építésére fordított: erre tehát ezentúl szolgálnak a' Püspöki jószágok. Másodszor: a' 20 Püspökségek-ből 10 eltöröltetik: harmadszor: a' 12 meghagyandó Püspökök jövedelmeik megkevesítettnek, és végre minden papi jövedelmektől adó fizetődik: ellenben minden kissebb papi esztendei jövedelmek 200 font sterlingig neveltetnek, és így általánosan a' papság állapotja javítottatik. Ezekre a' tzélokra béjövendő pénzre való felügyelés Egyházi, és világi személyekből álló Commissióra bíztatik, melly avval a' jussal is fog bírni, hogy abban az esetben, ha 3 esztendő elforgása alatt, Protestans Pap, valamellyik templomban nem szolgált Isteni tiszteletet, annak a' templomnak jövedelmét behúzván, magát a' templomot egy máshoz kaptsolja.

(Globe) Midőn Napier Kapitány Portsmouth küldötjévé candidáltatott, egy Ujságban, ingadozó Reformistának neveztetett. — A' derék katonának még akkor időben imígy felelt az illető Szerkeztetőnek: Purbrook, Portsmouth mellett Aug. 28-kán 1832.

Olvasom, hogy az Ur lapjában úgy említettém, mint Portsmouth Candidatusa, 's egyszersmind ingadozó Reformista! Tudja meg az Ur, hogy én megrögzött Reformista vagyok, 's a' Státus dolgok minden ágaiban szeretek jó újítást, vagy új javítást behozni! (Aláírás) Napier.

Az Alsó Háznak Jul. 29-kén Dél tájban tartott Ülésében, az a' rossz szokás jött szóban, melly szerént délben rendesen fontos tárgyak vetetnek fel, holott pedig illyenkor, a' legnagyobb befolyású tagok Committéekben vagynak. Stanley erre azt vetette, hogy olyankor a' fontos tárgyakat estvére kell halasztani, — és így, szent a' békesség! Azután O'Connell Ur ismét a' maga dolgát sürgette, 's Lavson Urnak, a' Times tulajdonosságának, törvény elibe való idéztetését kívánta. Methuen Ur ellene völt, a' mennyiben a' tulajdonosnak nints köze a' dologhoz: a' kiket a' dolog érdekel, tudniillik a' tudósítók, ha kívántatni fog, megjelennek: azomban a' Ház nem avatkozik olyan vetélkedésbe, melly azon kívül történt! Robinson Ur is ezen a' véleményen völt, dítsevé a' vitatások közlésének sebességét; itt nem a' Privilegium megsértéséről van a' szó, hanem egy tag beszédjének kihagyásáról, — azomban tudva van, hogy ennek az egynek még kedvez a' sajtó mások felett! Ugyan, van e' hát jussa panaszkodni, mi után sok társainak beszédjeiből többnyire tsak néhány sorok közöltetnek? O'Connell: Itt arról van a' szó, ki Ur ebben a' Házban? mi e', vagy az Ujság írók? Nyögjenek bár mások a' sajtó Despotismusa alatt, a' mi engem illet, soha sem esmerem azt el. Azért, hogy az Ujságírók a' Parlamenti vitatásoknak közlésével való kereskedést üzik, soha se gondolják, hogy a' nép Répviselői tőlök függjenek, mert

az a' Kereskedés igazság szerént nem őket illeti, 's mi tőlünk függ, a' fegyvert kezekben, mellyet ellenünk akar-nak használni, — szélyeltörni. Egyne-hány Követek még reá akarták bírni jó móddal O'Connell Urat, vénné visz-sza indítványát, de minenkülánna nem boldogultak, szavazásra került a' do-log, a' midőn az indítvány 153 szóval, 48 ellen tsak ugyan félre vettetett.

LENGYEL ORSZÁG.

Varsó Jul. 23 kán. Folyó eszt. Mártz. elejétől fogva Máj. 1-ig hatren-dű — fegyveresekből álló banda lopód-zott bé Gallitzián, és Posen Nagy Hertzegségen keresztül, Lengyel Or-szágba. Egy—egy banda 12—14 főből állott, a' legerősőbb 24-ből. Vezérjek volt Dzjevichi, Zalivski, Su-binsky, Sulmirszky, Arthur Zavisza, és bizonyos Bialkovszky. Mihelyt a' Tisztviselőségnek tudtá-ra esett a' tilalmas szándék, azonnal egy tsapat gyalogságtól támogatott Kozákokat küldött az erdőség különböző ré-szeibe, hol az öszveesküdtek tartózkod-tak, 's mint a' következés mutatta, nem siker nélkül, — mert 35 hevenyében el-fogattatott, kik között valának a' vezé-rek is, Bialkovszkyt kivéven. Az is említést érdemel, hogy a' hol Katonák nem voltak, a' parasztok magok motóz-ták fel az erdőt, az Insurgensek köz-zül többeket elfogtak, 's Varsóba hur-tzoltak, hol immár részént meglakol-tak, részént pedig még ítélet alatt vagy-nak. A' kik kézre nem kerültek, hi-hetően a' Lengyel határnál keresnek menedéket. Azólta hasonló tette még senki sem vetemedett, 's nints is Len-gyel Országban a' nyughatatlanságnak legkissebb nyoma.

EGYHÁZI STÁTUSOK.

XVI-dik Gregor Pápa Ő Szentsé-ge, a' Quirinált palotában titkos

Ülést tartott, mellyben több Érsekek, és Püspökök, nevezetesen du Bourg Vilhelm Lajos, ezelőtt Montaubani Püspök, most Besançoni Érsek, és T. Vagner Mihály, Theologia Doc-tora, Sz. Albert Prépostja, és Gyö-ri Kanonok, mint Belgrádi, és Se-mendriai Püspök praconisáltattak, azután Monico Jakab, Vénétziai Patriárcha Ő Excellentziája, és Gui-dice Caracciolo Filep, a' del Ges-so Hertzegi Házból, Nápolyi Ér-sek, Cardinálisokká neveztettek.

P O R T U G A L L I A.

A' Courier Francais az Al-garbiai Expeditióról Aug. 2-ről ezt közli: A' Frantzia tisztak között, ki-ket Villaflor Oportóból magával vitt, sokan tartoztak ahoz a' részhez, mel-lyet Saldanha Generál Portugalliában Képvisel. Midőn Lagosban szárazra léptek, azt hitték, hogy már Algar-biának, és Alemtejonak Urai, és hogy nem kell ezentúl se Dom Ped-ró, se Dónna Mária mellett fegy-vert fogniok, hanem mindjárt köztár-saságba léphetnek. Már egy Proclama-tió készen is volt, a' midőn Villa-flor megtudta, 's a' tselszövöket öszve-sen, egy briggen Oportóba vissza küldötte: e' volt oka, a' már jelentett több ízbeli szállításoknak! A' haza úta-sítottak között 2 elszökött, 's mivel nem tudta mitévő legyen, az ellenség táborra felé sietett, hova elérvén, Gr. Molellostól barátságosan fogadtatott, a' ki mivel tudta, hogy ez a' két szö-kevény legtöbbet mondhat Oportó állapotjáról, használta a' jó alkalmatos-ságot, 's az ostrom alatt lévő város nyomorúsága felől környülállásosan ki-tudakozódott.

Solignac Generál, a' ki mint tudva van, az Algarbiai Expeditió ellen volt, a' minap következő so-

rokat küldötte egyik Párisi Újság szerkeztetőhöz, közlapokba való iktatása végett: Páris Jul. 30 kán 1833. Szerkeztető Ur! Noha a' hibásan nekem tulajdonított, 's közre bocsátott levél, Donna Mária eránt éppen azt az érzést tiszteletet foglalja magában, mellyel én valóban viseltetem, még is kötelességemnek tartom ezennel kijelenteni, hogy azt más kéz írta légyen. Oportói helyheztetésemben tsak hadi dolgokkal foglalatoskodtam, 's minden igyekeztem oda tzelzött, hogy a' Királyné fegyvereinek győzedelmezt szerezzek. Azomban — engemet igen búsító környülmények, megfosztottak a' jó reménytől, holott a' sikert tsalhatatlannak, és elmaradhatatlannak lenni véltem: azért is szeretem tudatni, minn építettem én számításaimat: ebből nyilván kifog tetzeni, hogy én Máj. utólján, és Jun. elején, minekutánna segítséget, és szükséges hadi szereket kaptam, az ellenséget kénszerítettem, erejének egy részével a' Douró bal partjára kelni, mivel ki nem vihettem, hogy azonnal tengeri expeditióval egyenesen Lisbonának menjek. Az én megtámadási planumom úgy volt intézve, hogy a' Constitutionalis sereget semmiféleképpen sem lehetett féltetni, és egyetlen egy győzelelem által a' Portugalliai kérdés megfejtetett volna, még is ennek elibetették, azt a' planumot, melly oda tzelozott, hogy a' seregnek ereje, még öszvetsapás előtt eloszöljon, a' mint-hogy 3000 derék katona tsak ugyan Algarbiába küldetett, és ezen merészlet által az Oportói meggyengült sereg munkátlanságban hagyatott. Bár milly hasznót várjanak is Napier Admirálnak ditsösséges győzedelmeiből, a' mi által igaz, a' Constitutionalisoknak helyezetek sokkal megjavult, — még is írásomból ki fog sülni, hogy nekem

méltó okom vólt az Expeditiónak ellenzésére. Más oldalról azt is könnyű megfogni, miért taszítottam én el magamtól azt a' planumot, melly szerint, midön 14,000 vitéz katona állott parantsolatom alatt, a' planum után 3000 főből álló Expeditióval kelle vala 12—14,000 ellenséges katona ellen küzdenem. Ebből Olvasóim által fogják látni, hogy mind kötelességemmel, mind betsületemmel megegyezett olyan hivatalról lemondani, mellynek viselése által szenvedőlegi állapotba jutottam volna. (Aláírás) Solignac.

Londoni lapok bizonyosnak állítják, hogy Oportóból jött tudósítások szerént, Dom Miguelnek serege tökéletesen megverettetett légyen, és hogy Bourmont Marsall az Ország belsejébe szaladt vólt, mások szerént Spanyol Országának vette útját: azt is hozzá teszik, hogy African hajó Setubálnál, egy tsapatot tett ki szárazra, melly Villaflor seregéhez kaptsolandja magát.

(Journal de Debats.) Aug. 3-dikán Brestből következő Telegrafiai tudósítás érkezett. „Jul. 25-dikén Dom Miguelnek — Bourmont Marsall által commandéroztatott serege megverettetett. Ugyan tsak azon napon, Donna Mária serege, Lisbonát elfoglalta.“ Galignani Messenger még ezt is hozzá teszi: „Almadánál (Lisbonával által ellenben) véres ütközet ment véghez, mellyben Dom Miguel seregének fő parantsolója elesett, Cadaval Hertzeg megölettetett, és a' Fő Városi tisztviselők elszaladtak. Loulé Marquis Brestből, azonnal Párisnak vette útját.

HELVETZIA.

A' Lengyel Comité Helvétziában következő levelet kapott: Arc.

nenberg Jul. 15-kén 1853. Miután a' Lengyelek számokra, kik mindenütt barátságos felvételt keresnek, aláírás nyitattott meg Helvétziában, itt küldök egy aranyos Skatulyát, mellyet N a p o l e o n tól kaptam ajándékban: Kérem ezt Lotteria útján kijádatni, 's a' bėjövő pénzt a' Lengyelek között kiosztani. (Aláírás.) Hertzeg N a p o l e o n Lajos Bonaparte.

Külső Svitzben hirtelen lázadás ütött ki, midőn A b y b e r g Oberster mintegy 600 főből álló tsapattal K ü s z n a c h t o t megszállotta: A' L u t z e r n i Követek, és a' Kerületi tisztviselők ellenmondásokra azt felelte, hogy a' Z ü r i c h i határozatot ol nem esmeri, és így annak nevében kiadott rendelményre sem ügyel. A' Z ü r i c h i Gyűlés Aug. 1-jén e' felől hivatalosan tudósíttatott, 's még azon nap elvégezte, K ü s z n a c h t b a szövetséges sereget küldeni, melly tzélből 5—6000 katoná, L u z e r n, és K ü s z n a c h t felé már el is indult. Külső Svitz többi részeinek elfoglalására is vagynak immár katonák rendelve, egyszersmind Proclamatzió botsáttatott a' Helvétziai Nemzeihez. Már Aug. 2-kán 4000 Z ü r i c h i katoná diadalmasan szállotta meg a' Várost.

Résőbbi tudósítások szerint a' B a s e l i Cantonban is véres tsatázások mentek véghez, mellyben mind két részről sokan elestek. Az említett zenebonára okot ez adott: Az úgy nevezett törzsökösök K ü s z n a c h t b a n, Kerületi gyűlést kívántak, hogy abban a' régi Országnak, az újal való egyesítését indítványba hozhassák, — a' Felsőség azonban megtagadta kérelmeket: ezért egy megbízott férjfiút titkon, azokhoz küldöttek, kiket a' magok pártosaikhoz számítottak, 's tőlök tudakoztatták, valjon az öszvegyülés esetében, tarthat-

nak e' számot reájok? A' Felsőség azonban a' biztost elfogatta: így azután a' törzsökösök magok maradván, egyik vezetőjöknek házában öszvegyültek: az Újak tudniillik a' Külső Kerületbeliek, szinte gyűlést tartottak, 's amazoknak ablakait behajigálták. Hasztalan intés, és kérelem után, a' meghasonlás fégyverre került, — Sidler Helytartó megsebesített, 's így a' kitsinyből nagyra kerekedett tsata — naponként tovább terjed, ha tsak a' Kormány magát elhatározottan közbe nem veti.

B É T S.

Ő Ts. K. Felsőgek Pilsenben szerentsésen megérkezvén Aug. 1 ső napján, ott minden lakosoknak tündöklő örömjeleivel fogadtattak. Három napi itt mulatások alatt Ő Felsőgek szüntelen olly tárgyra fordították gondoskodó figyelmeket, mellyekkel tsak alattvalóik boldogításokra foglalatoskodhattak. Ezen kerületi fővárost Aug. 5-kén reggel hagyták el Ő Felsőgek ezereknek áldásaiktól tetéztetve.

Ő Ts. K. Felsőge Jul. 10 kén költ Királyi végzése által méltóztatott Msgs C z í r j é k Dienes Urat Alsó Fejér Vármegye Fő Ispányját ezen Hivatal alól felmenteni, 's eddig volt fizetésének meghagyása mellett az Erdélyi Kir. The-sauratushoz számfeletti Tanátsossá kegyelmesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

P o s o n Aug. 9-kén. A' f. h. 5-kén tartott Országos Ülésben a' III-dik Urbariális tzikely bormérést illető 2-dik §-sa vétetődék fel, 's azon pontok, hol az Uraság jóvá hagyása mellett szöllöt művelő 's attól hegyvámot fizető Helységeknek, az Urbarium útján meghatározandó szükséghez képpes, egy vagy

több házakban Sz. Mihály napjától fogva Sz. György napjáig, — az azt nélkülöző Községeknek pedig Sz. Mihály napjától tsupán Karátsonig engedtetik meg a' bormérés: a' kerületi szerkesztés szerént megerősített, az azt követő pontal együtt, melly a' megkívántó bornak mindég és akárhonnán lehető bevitelét rendeli el. Ellenben egyes Jobbágyoknak, lefoglalás terhe alatt megtiltatik a' bormérés, kivévén azokat, kik a' szőlőhegyeken szétszórva lakozván, dolog ideje alatt a' személyes munka helyett borral tesznek eleget, mint ez eddig szokásban volt. Azon földes Úri juss, minél fogva a' jobbágy az Uradalmi borok ingyeni elmérésére kénytetődhetnék, eltöröltetett; azon esetben pedig, ha hogy a' Földes Úrnak bormérő ház építésére alkalmas helye nem lenne, tehetségében fog állani, magának ezen végre a' jobbágyoktól akár tsere akár egyezés mellett házhelyet szerezni; — ugyan ezen § ban, a' 6 dikán tartott 79-dik Ülésben folytatólag az is meghatározatott, hogy a' jobbágyok, idegen bort akár önszükségekre, akár kereskedés végett minden taksa fizetés nélkül határtalan mennyiségben vihetnek be Országszerte szokásban lévő edényekben, ez mindazáltal kisebb abrontstalanokban, tsupán betegség esetében történhetvén meg. A' 2 dik § utolsó pontja, melly a' pálinkának törkölyből 's gyümöltsből égetését (bár nem kimérését) egész esztendőn keresztül, üstjétől 2 f. taksa fizetés mellett megengedi: minden mezei termékekből lehető égetésre kiterjesztetett.

A' 7-dikén tartott 80 dik Országos ülésben a' 3-dik §-ról folyt a' tanátskozás, nevezetesen a' Legelőt illető fontos kérdéstről; 's az első pont, mellyben a' Községek legelőinek eránytalan

használata miatt támadható sérelmek kikerülése, 's a' szorgalom elővitele végett, azon alap tétetek fel, hogy az Uradalmi legelő, ha hogy azt a' kiterjedés 's helyzeti környületek megengedik a' Község legelőjétől különválasszassék, abban határozatott meg; hogy mihelyest azt a' Földes Úr, akár a' közbirtokosok között valamellyik, akár a' Község nagyobb része kívánja, a' különválasztásnak Urbáriom útján azonnal meg kelletik történni, ezért a' jobbágyok mindazáltal sem homok vagy víz elöntéseknek kitétetett, sem a' márhának különben káros helyekre nem útasíthatván. Ezen különválasztás a' többi mezőkre, rétekre is kiterjesztetett, úgy hogy a' jobbágy földek az Uradaloméitól 's viszont megfordítva elzárva maradnak.

R o z s n y ó Jul. 28 kán. Mélt. Püspökünk Scitovszky János Ur jótékony szorgalmát, mellyet (mint Ujság levelünkben közlöttük) Rapornaki Apátságában 's Megyéje több részeiben az iskolák tzélirányos elrendelésire olly tsüggetlenül fordított, az idén Városunk Nemzeti iskoláira is, mellyeket elődje M. Lajcsák Ferentz most N. Várad Püspök egy tanítószék alapításával gyarapított, kiterjeszté. Ugyan is mindjárt e' lefolyt iskolai év kezdete előtt, Városunk mindazon Kath. gyermekeit, kik iskolába alkalmasak lehetek, a' 7-dik esztendőstül a' 12-ikig házról házra özszeíratván, később azok szüléit maga személyesen szólította fel 's kérte meg, hogy szülötteiket iskolába járatnák; most pedig e' h. 24—26-kán tapasztalni kívánván: miképen mentek légyen sükerbe rendelései, a' szokott próbatételeket, mellyekre a' szüléket a' templomból már eleve meghívatta, saját jelenlétében tartatá. Mind a' három osztálybeli fiu- 's leány-gyer-

mekek, kik özszesen 221 valának, ki-
 elégítő volt ugyan feleletek, de mind
 e'felett különösen meglepő a' 2-dik osztá-
 lybeli tanítványoké, mit a' szülék sze-
 meiből kigördült öröm-könytsepppek
 eléggé hálásan bizonyítottak. Tanítójuk
 két kised tanítványkái által, kiket mu-
 zsikára is önmaga oktatott, a' próba-
 tétel végzetén guitarre mellett énekkel
 kísértete bennünket vendégeit. A' Püs-
 pök Ur az e' napokra következett va-
 sárnap délutáni 4 óráját osztályozás
 vagyis classificatio olvasásra rendelve,
 a' vendégek 's eleve felszólított szülék
 száma nagy lön, — tömve az iskola.
 A' gondos atya először is rövid beszé-
 det tartta, mellyben az iskolai oktató-
 sok szükséges és hasznos létét, 's a' szü-
 léknek gyermekeikre nézve innen fo-
 lyó kötelességiket fejtegeté, egyszers-
 mind előterjesztvén azon rendszabáso-
 kat, mellyeket Nemzeti iskolánk tzel-
 irányos javítása 's elrendeltetése iránt
 teve, hová különösen tartozik az is,
 melly szerint a' tanítók az e' végre ve-
 lek közlött hónapi lajstromok után min-
 den tanítványnak valamint megjelentét,
 ugy az iskolából elmaradtát mindennap
 följegyezni tartoznak; hogy így azután
 ezekből a' Főpásztor Ur az illető Szü-
 léknek gondosságát vagy gondatlanságát
 láthassa, és ez utóbbiakat szülei köte-
 lességekre szólíthassa, valamint ez út-
 tal a' szorgalmas szüléket megdicséré 's
 a' gondtalanokat megfeddé. Felolvasta
 ezután a' classificatiót önmaga, 's a'
 szorgalom által kitüntetett tanulóknak
 újabb serkentésül különféle ajándékokat
 osztogatott ki. Szándéka még a' keresz-
 tyén oktatás mellett külvárosunknak a'
 felső Megyéből ide származott tót aja-
 kú gyülevész tagjait is nemzeti nyelv-

vünkre szoktatni, hogy így egy nyelv,
 bár egy szív is! lántzolhassa özsze az
 itt lakos néptömeget.

Brassó Julius 22-dikén: A' nemes
 tettel, 's követésre méltó szép példát
 miért ne tennök közönségessé? ha gya-
 kori is az, a' midőn az emberszerető
 barát akkor sem fárad el a' jótételben,
 a' mikor talán sokan azt tsak olvasni is
 unják. Miért halgatrók hát el számta-
 lan nemes tettei mellett, azon nemes
 gondolkozását, 's szegényeken könyö-
 rülő indulatját tzmerező tselekedetét,
 mellyet a' Brassói szükölködő szegé-
 nyek iránt, ama jóltévő indulatjáról
 közönségesen esmeretes, a' privilegizált
 Görög Compagnia Primarius Assessora,
 Czervenvodály D. István Ur
 de Kapsia folyó hónap 20-dik napján
 megmutata, a' midőn minden vallás és
 nemzetre való tekintet nélkül, a' Cat-
 holicusok között 25. a' Reformátusok
 között 25. a' Lutheranusok között 25,
 az Oláhok között 25, ezeken kívül az
 itteni rabok között 35 és így mindösz-
 ve 135 szükölködő szegénynek, min-
 deniknek külön külön törökbúzáat, pénzt
 és 13 berbéts húsát ingyen ki osztatni
 parantsolta. Egy illy jóltévő iránt lehe-
 tetlen hogy az esmeretlenekben is egy
 szerettel és tisztelettel elegyült érzés
 ne gerjedjen. E. H.

A' Pénz folyamat Augustus' 12 dikén;
 közép ár:
 A' Státus' 5p. Centes Obligázióji 94 1/13
 Az 1820-béli sorsoók: — —
 Az 1821-béli hasonlók: — —
 Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obli-
 gázióji: 54 for. keltek, mind Conv.
 Bank-Aktziák keltek 1212 for. ton
 Conv. Pénzben.